

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Barcode.....

เลขเรียกหนังสือ.....

หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี

CHANTHABURI'S THENGTUK DANCE

กรณีศึกษา : ประวัติที่มาองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละครเท่งต๊ก

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

นางสาวเกตนัสรี	รกรองเกษม
นางสาวน้ำฝน	ดีผิว
นางสาวปฐมภรณ์	โพธิ์อ่อง
นางสาวธีรรัตน์	เปี่ยมอยู่
นางสาวนวลศิริ	ยวงใย
นางสาววีรนุช	สุทรพันธ์
นางสาวพรพรรณ	โพธิ์ร่มเย็น
นางสาวปริญญา	สีเผือก
นายสายัณต์	เฉลยฤกษ์
นางสาวขวัญใจ	เกิดสุข

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

พ.ศ. 2543

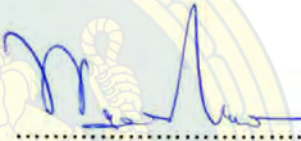
คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อนุมัติให้ทำศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

.....
นิพนธ์ เดชะชาติ วท.บ., M.A.

คณบดีคณะศิลปศึกษา

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์

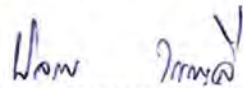

.....
ไพโรจน์ ทองคำสุก ศศ.ม.
ประธานกรรมการ

.....
พหลยุทธ กนิษฐบุตร ศษ.บ.
กรรมการ

.....
พิมพ์รัตน์ นวะศิริ ศก.บ..
กรรมการ

ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์

.....
นาราวดี ศิริโรจน์ ค.บ., กศ.ม.
กรรมการ

.....

นิลวรรณ วรรณะลี ศษ.บ. , กศ.ม.
กรรมการ

บทคัดย่อ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี กรณีศึกษา : ศึกษาประวัติที่มา องค์ประกอบการแสดงและรูปแบบการแสดงของละครเท่งต๊ก โดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประวัติที่มาของละครโนรา ละครชาตรี และละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี ในการสรุปผลการวิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดงของละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี

ละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี คือ ละครชาตรีที่นำรูปแบบของละครชาตรีที่กำเนิดในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรับเปลี่ยนเป็นบางส่วน และได้รับอิทธิพลมาจากการแสดงละครโนราด้วย ละครทั้ง 3 ชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กันทางองค์ประกอบของการแสดง ซึ่งสาเหตุที่เรียกว่า ละครเท่งต๊กอาจเป็นเพราะเรียกตามเสียงของโทนที่ดีจะมีเสียงดัง “เท่ง” และเรียกตามเสียงของกลองต๊กที่ดีแล้วจะดัง “ต๊ก” ละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรียังคงยึดถือ และรักษารูปแบบองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละครโนราและละครชาตรีไว้ คือ การรำบทไหว้ครู 3 บท รำซัดและรำแม่บท 12 ท่า ในการเรียกชื่อท่ารำจะแตกต่างจากละครชาตรีและละครโนรา เวลาแสดงละครจะเป็นไปตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง ส่วนมากเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิงสำหรับผู้ชม ลักษณะท่ารำของละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี มีเอกลักษณ์เฉพาะคือ การจีบ การตั้งวง การยืน การก้าวเท้า การย่อเท้า การถัดเท้าและการยกเท้า ท่ารำของละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี มีการใช้ส่วนของเอวและไหล่มาก เวลารำต้องยกไหล่และส่ายเอวให้เข้ากับจังหวะกลอง มีการลักคอกและการกล่อมตัวประกอบด้วย ดังนั้นการแสดงละครเท่งต๊กของจังหวัดจันทบุรี แต่เดิมจะแสดงในโอกาสที่มีการแก้บนเท่านั้น ปัจจุบันละครเท่งต๊กได้เปลี่ยนรูปไปจากเดิมมาก ทำให้โอกาสในการแสดงมีมากขึ้น การแสดงจะเป็นโอกาสใดนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ว่าจ้างเป็นหลัก

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงไปด้วยผลของความรู้ ประสบการณ์ ทักษะของผู้วิจัย ซึ่งได้รับมาจากการศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ทั้งนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนตลอดจนให้คำแนะนำด้านต่างๆจากบุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณ นางฉลาด ถนอมจิตร นางเด้าหิ้น สวัสดิชัย นางดาวลอย ถนอมจิตร ที่ให้ความรู้ข้อมูลรวมทั้งกรุณาตลอดเวลาอันมีค่ามาทำการฝึกหัดทำรำพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนามาเป็นรูปแบบของการแสดง

ขอขอบคุณคณะละครเท่งต๊ก เปรมฤทัยวัยรุ่น คณะถนอมจิตร ศิษย์เจริญ คณะ น.นาถเจริญ คณะส.บัวน้อย คณะกลุ่มสัมพันธ์ ที่กรุณาให้คณะผู้วิจัยชมการแสดง สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาทำการศึกษาพร้อมทั้งบันทึกภาพ ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์ ห้องสมุดศิลปกรรมสาตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์สังคีตศิลปโบราณการกรุงเทพ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องของนาฏกรรมที่เกี่ยวข้องกับละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งคุณครู อาจารย์ ที่ได้กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้มาโดยตลอด

ขอขอบคุณอาจารย์ นาราวดี ศิริโรจน์ อาจารย์ นิลวรรณ วรรณะลี ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากศิลปนิพนธ์เล่มนี้ มอบเป็นที่ระลึก แด่คุณบิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
- ขอบเขตการวิจัย.....	3
- วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
- นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 นาฏกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
- สันนิษฐานคำศัพท์ที่สำคัญและสัมพันธ์กับละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี.....	5
- ประวัติที่มาของละคร โนรา.....	6
- องค์ประกอบของการแสดงละคร โนรา.....	9
- รูปแบบของการแสดงละคร โนรา.....	17
- ประวัติที่มาของละครชาตรี.....	18
- องค์ประกอบของการแสดงละครชาตรี.....	20
- รูปแบบของการแสดงละครชาตรี.....	26
3 ละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี	28
- ประวัติที่มาของละครเท่งต๊ก.....	28
- องค์ประกอบของการแสดงละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี.....	28
- รูปแบบของการแสดงละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี.....	37
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	103

- การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ประวัติที่มาของละครโนรา	
ละครชาตรี และละครเท่งตุ๊ก.....	103
- การเปรียบเทียบและวิเคราะห์องค์ประกอบของละครโนรา	
ละครชาตรี และละครเท่งตุ๊ก.....	104
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก.....	119
ภาคผนวก ข.....	125
ประวัติผู้เขียน.....	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดงในเรื่อง เครื่องแต่งกายของละคร โนรา ละครชาตรี และ ละครเท่งต๊ก	104
2	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดงในเรื่อง เครื่องดนตรีของละคร โนรา ละครชาตรี และละครเท่งต๊ก.....	107
3	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดงในเรื่อง เครื่องดนตรีเกี่ยวกับเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงของละคร โนรา ละครชาตรี และละครเท่งต๊ก.....	107
4	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์บทร้อง.....	108
5	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ท่ารำซึ่งเป็นท่ารำหลักเรียกว่าท่ารำ “สิบสองท่า”.....	108
6	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ลำดับการแสดง	109
7	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์เรื่องที่นิยมแสดง.....	110
8	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผู้แสดง.....	110
9	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์โรงหรือเวทีแสดง.....	111
10	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์โอกาสที่แสดง.....	111
11	การเปรียบเทียบและวิเคราะห์รูปแบบ การแสดงของละคร โนรา ละครชาตรี และละครเท่งต๊ก.....	112

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	ภาพแผนที่การกระจายของละคร โนราทางภาคใต้ไปสู่ละครชาตรีภาคกลาง...	19
2	ภาพการใช้ลำตัวในการทรงตัว	39
3	ภาพท่าที่ 1 ท่ามัจฉาเล่นน้ำ.....	39
4	ภาพท่าที่ 2 ท่าช้างประสานงา.....	39
5	ภาพท่าที่ 3 ท่าสอดสร้อยมาลา(ทางด้านขวา).....	40
6	ภาพท่าที่ 4 ท่าสอดสร้อยมาลา(ทางด้านซ้าย).....	40
7	ภาพท่าที่ 5 ท่าผาลา (ทางด้านขวา).....	41
8	ภาพท่าที่ 6 ท่าผาลา (ทางด้านซ้าย).....	41
9	ภาพท่าที่ 7 ท่าเมฆมุนชักใย.....	42
10	ภาพท่าที่ 8 ท่าควักกะปิ.....	42
11	ภาพท่าที่ 9 ท่าพายเรือ	43
12	ภาพท่าที่ 10 ท่าเขาควย	43
13	ภาพท่าที่ 11 ท่าพิศมัยเรียงหมอน (ทางด้านขวา).....	44
14	ภาพท่าที่ 12 ท่าพิศมัยเรียงหมอน (ทางด้านซ้าย).....	44
15	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 1	45
16	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 2	45
17	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 3	46
18	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 4	46
19	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 5	47
20	ภาพท่าร่าตอนออกโรงท่าที่ 6	47
21	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 1 ท่าที่ 1.....	48
22	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 1 ท่าที่ 2.....	48
23	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 1 ท่าที่ 3.....	49
24	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 1 ท่าที่ 4.....	49
25	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 2 สอนเหยยขาสอนรย.....	50
26	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 2 สอนยังร่างเข้าสว.....	50
27	ภาพท่าร่ายทโห่ไว้รูปทที่ 2 เป็นสอนงา	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
28 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ครูสอนให้ปูผ้า.....	52
29 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 สอนให้ฉันทรง.....	52
30 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ซึ่งกำไล.....	53
31 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 สวมครอบชฎา.....	54
32 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 สองมือสอศสร้อย.....	54
33 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 พวงมาลัย.....	55
34 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 สอดส่องซีกาไล.....	56
35 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ถือทางแขนซ้าย.....	56
36 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ย้ายแขนขวา.....	57
37 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ดินดียบนั๊กเอย.....	58
38 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 สองมือลูกจะชักเอาสายทอง.....	58
39 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 หาไหนจะเหมือนน้อง.....	59
40 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ลำพองเหมือนเทวดา.....	59
41 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 คุ่มเอยขาคุ่มกอก.....	60
42 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เหตุไฉนไยออก.....	60
43 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เป็นคุ่มกา.....	61
44 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ปากน้ำที่เจ้าพระยา.....	62
45 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ยังมีแต่ไม้.....	62
46 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ไม่ดาคุ้ม.....	63
47 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 รักกันเมื่อยามสาว.....	64
48 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เปรียบเหมือนดอกน้ำเต้า.....	64
49 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 แดกใบดุม.....	65
50 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 รักกันเมื่อยามหนุ่ม.....	66
51 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เปรียบเหมือนดอกกระทุ่ม.....	66
52 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 แดกใบลาน.....	67
53 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 แม่ลายชนกเอย.....	68
54 ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ยกไว้ให้เป็น.....	68

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

55	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 แม่เครือวัลย์.....	69
56	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 รำทำซิดตามกัน.....	70
57	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 นันแหลและเมงมุน.....	70
58	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 มั่นชั๊กโย.....	71
59	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เมงมุนมั่นชั๊กโย	72
60	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ก้อีทางแขนซ้าย.....	72
61	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ย้ายแขนขวา.....	73
62	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 นางนกระจอกเอย.....	74
63	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 มั่นจับอยู่นอก.....	74
64	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 นอกชายคา.....	75
65	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ไร่ปากก็ร้องอยู่หว่าหว่า.....	76
66	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 หวังว่าจะข้าม.....	76
67	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ผังสาคร.....	77
68	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ข้าไปก็ไม่รอด.....	78
69	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ปีกขาของนาง.....	78
70	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ยังอ่อน ๆ	79
71	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ปีกหักลงสองต่อ.....	80
72	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ดกลงสาคร.....	80
73	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ล่องลอยไป.....	81
74	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 ล่องไปล่องมาเอย.....	82
75	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 รีมฝั่งแม่น้ำ....	82
76	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 พระคงคา.....	83
77	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 นางนกระจอกเอย.....	84
78	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 มั่นจับอยู่เร็ว.....	84
79	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 2 เร็วไม่ไผ่.....	85
80	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 3 สอนเอย.....	86
81	ภาพทำรำบทไหว้ครูบทที่ 3 สอนรำ.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

82	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ครูให้ฉันรำ.....	87
83	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 สิบสองท่า.....	87
84	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ปลดปลงลงมา.....	88
85	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ครูให้ฉันรำ.....	88
86	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 เสมอปก.....	89
87	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 วาดไว้ใส่อก.....	90
88	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ชนกขุนแผน.....	90
89	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 แผ่นผาสา.....	91
90	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ชะนีรูปวาด.....	92
91	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ชาวนาขึ้นวาด.....	92
92	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 เป็นรูปเขียน.....	93
93	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ชนกขึ้นหนาโคมเวียน.....	94
94	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 เรียกช่อวิเชียร.....	94
95	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 สุพรรณดา.....	95
96	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ชะนีคือคันกลม.....	96
97	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 คือก้องพระราม.....	96
98	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ข้ามสมุทร.....	97
99	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 รำเล่นสูงสุด.....	98
100	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 เรียกว่าชะครุท.....	98
101	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ร่อนลงมา.....	99
102	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ฤๅษีดาบส.....	100
103	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 ถีลางจะเข้า.....	100
104	ภาพทำร้ายทไหว้ครูบที่ 3 เข้าพระอาศรม.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปะการเล่นและการแสดงพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมที่บันทึกวิถีชีวิตสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในอดีต ซึ่งได้ส่งสมถายทอดมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาวัฒนธรรมด้านนี้ จะช่วยให้เข้าใจชีวิตของคนไทยอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มในภูมิภาคต่าง ๆ ยัง แสดงถึงลักษณะร่วมที่สะท้อนให้เห็นความเป็นไทยในแง่มุมต่าง ๆ ด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2533 : คำนำ)

การแสดงพื้นบ้านของไทย ล้วนมีความหลากหลายแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละท้องถิ่น อันเป็นที่กำเนิดหรือสืบทอดกันมา อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงที่มาของพื้นบ้านต่างๆ สามารถแบ่งประเภทการแสดงพื้นบ้านของไทยออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง เป็นการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับอิทธิพลมาจากราชสำนัก รูปแบบที่สอง เป็นศิลปะพื้นบ้านที่มีรูปแบบการแสดงเกิดขึ้นจากแนวคิด ความเชื่อ หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่ว่าศิลปะพื้นบ้านรูปแบบใด เมื่อมีวิวัฒนาการแพร่หลายออกไปสู่ท้องถิ่นอื่น อิทธิพลของท้องถิ่นนั้นจะถูกสอดแทรกลักษณะการแสดงให้มีเอกลักษณ์เฉพาะเกิดขึ้น เช่น โนรา เป็นศิลปะพื้นบ้านที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคใต้ ทั้งรูปแบบ วิธีการแสดง เครื่องแต่งกาย และองค์ประกอบต่างๆ ส่วนละครเท่งต๊ก ของจังหวัดจันทบุรี มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่นจันทบุรี แต่จากหลักฐานที่ปรากฏกล่าวได้ว่า ละครเท่งต๊ก น่าจะได้รับอิทธิพลรูปแบบการแสดงมาจากละครโนราทางภาคใต้ ดังนั้นความแตกต่างของขนบธรรมเนียมประเพณีแต่ละท้องถิ่นจึงมีความสำคัญที่สอดแทรกเข้าสู่ลักษณะการแสดงทำให้การแสดงมีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งกลายเป็นการแสดงพื้นบ้านของท้องถิ่นคน ที่มีส่วนที่แตกต่าง และส่วนที่คล้ายคลึงกับการแสดงพื้นบ้านที่เป็นต้นแบบ

กล่าวแล้วว่า ละครเท่งต๊ก เป็นการแสดงที่น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากละครโนรา และมีความสัมพันธ์สืบเนื่องกันมา แม้ว่าละครเท่งต๊กจะขาดหลักฐานอ้างอิงทางเอกสาร แต่จากการศึกษาค้นคว้า สัมภาษณ์เจ้าของคณะละครทำให้สันนิษฐานได้ว่าองค์ประกอบรูปแบบการแสดงของละครโนราและละครชาตรีมีความสอดคล้องกัน เช่น ละครโนรามีบทไหว้ครู โดยมีบทร้อง(สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้. 2542 : 3896)ดังนี้

“สอนเอซสอนรำ
ปลดปลงลงมา

ครูให้ข้ารำเทียมบำ
ครูข้าให้รำเทียมพก”

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรีบทไหว้ครูมีบทร้องใกล้เคียงกัน (นางฉลาด ถนอมจิตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางสาวเกศน์สิริ รงรองเกษม และคณะเป็นผู้สัมภาษณ์, ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี, วันที่ 27 มกราคม 2544)ดังนี้

“สอนเอซสอนรำ

ครูให้ฉันทรำเสมอมา

ปลดปลงหนาลงมา

ครูให้ฉันทรำสิบสองท่า”

เอกลักษณ์ของละครเท่งต๊กที่ไม่เหมือนละครโนรา คือ ในการรำสิบสองท่า ลักษณะของเท้าจะใช้เท้าซ้ายอยู่หน้าเสมอ ส่วนละครโนราลักษณะของเท้าจะเปลี่ยนตามลักษณะท่ารำ ไม่ยึดเท้าใดเท้าหนึ่งเป็นหลัก ทั้งการแต่งกายยังเปลี่ยนรูปแบบไป เครื่องดนตรีจะมีการลดจำนวนลงจากละครโนราและละครชาตรี ทั้งยังมีองค์ประกอบของการแสดงอีกหลายประการที่สามารถแยกได้ว่าเป็นละครประเภทใด

จากการที่ได้ศึกษาข้อมูลจึงทำให้คณะผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าถึงความสัมพันธ์ ที่มาของละครโนรา ละครชาตรีซึ่งกลายรูปแบบมาเป็นละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี เพื่อวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละครเท่งต๊ก ว่าในปัจจุบันมีการแสดงเป็นเช่นไร อีกประการหนึ่งที่ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเรื่องละครเท่งต๊กไว้เป็นหลักฐาน และทำการถ่ายทอด บันทึกการแสดงละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี เพราะเห็นว่าละครเท่งต๊กเป็นการแสดงประเภทหนึ่งของไทยที่มีแบบแผน แต่ไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย และอาจสูญหายได้ ถ้าไม่ได้รับการสืบทอด หรือบันทึกไว้ ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยในฐานะผู้สืบทอดโดยตรงด้านนาฏศิลป์ไทย อันเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติจึงเลือกศึกษาเรื่องของละครเท่งต๊ก จังหวัดจันทบุรี กรณีศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงและนำเสนอการแสดงส่วนหนึ่งเพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็น การแสดงการแสดงพื้นบ้านของไทย ที่มีคุณค่าควรแก่การยกย่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของประวัติที่มาองค์ประกอบ และรูปแบบการแสดงละคร โนรา ละครชาตรีกับละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาประวัติที่มา องค์ประกอบ และรูปแบบการแสดงละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี
3. เปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประวัติที่มา องค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละคร โนรา ละครชาตรี กับละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี
4. นำเสนอองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละครเท่งต๊กจังหวัดจันทบุรี คือ การรำและการร้องบทไหว้ครู การรำซัด และการรำสิบสองท่า

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ประวัติที่มา องค์ประกอบและรูปแบบของการแสดงละครโนราซึ่งสืบทอดกันมาเป็นละครชาตรีมาสู่ละครเท่งตึกจังหวัดจันทบุรี ซึ่งทำการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงประวัติที่มา องค์ประกอบและรูปแบบของการแสดงละครโนรา ละครชาตรีกับละครเท่งตึกจังหวัดจันทบุรี แล้วนำมาสรุปผล โดยนำเสนอรูปแบบของการแสดงของละครเท่งตึก ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักของการแสดง ในการรำทโห่ครุ รำซัด และรำสิบสองท่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่

- สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่มที่ 4
- สารานุกรมไทย ฉบับบัณฑิตยสถาน เล่มที่ 10 และ 16
- ตำราการเล่นและภาษาชาวใต้
- ประวัติวรรณคดีสมัยสุโขทัยและอยุธยา
- สารานุกรม ระบุว่า รำ ฟ้อน
- ปกึณกะเกี่ยวกับศิลป์ และการละเล่นของไทย
- การละครไทย
- งานวิจัยทำรำละครเท่งตึกจังหวัดจันทบุรี
- สารคดีชุดเอกลักษณ์ไทย
- ศิลปนิพนธ์ปริญญาดรีละครชาตรี

แหล่งข้อมูลได้แก่

- ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพฯ

2. ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาวิจัยภาคสนาม ดังนี้

- 2.1 การสัมภาษณ์ ทำการสัมภาษณ์ นางฉลาด ถนอมจิต และลูกศิษย์ ที่ตำบลบ้านบัว อำเภอมือเมือง จังหวัดจันทบุรี และนางเจ้าหยัน สวัสดิชัย ตำบลบางกะไชย อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดจันทบุรี โดยกำหนดประเภทของการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เพื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการ

- 2.2 บันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียง ถ่ายภาพประกอบ และบันทึกข้อความลงสมุดบันทึก โดยกำหนดประเภทการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง
- 2.3 ฝึกปฏิบัติวิธีการแสดงท่ารำ โดยได้รับการถ่ายทอดจาก นางฉลาด ธนอมจิตร และนางदैหทัย สวัสดิชัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักฐานทางเอกสาร เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางองค์ประกอบและรูปแบบการแสดงละครโนรา ละครชาตรี ที่มีความสัมพันธ์กับละครเท่งตึก จังหวัดจันทบุรี ตลอดจนประวัติที่มาของการแสดงละครเท่งตึกจังหวัดจันทบุรี
2. ได้รับความรู้ เกี่ยวกับการแสดงละครเท่งตึก จากการถ่ายทอดท่ารำของผู้เชี่ยวชาญในการแสดงละครเท่งตึก และสามารถที่จะนำเสนอ ออกมาเป็นผลงานได้
3. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้วยการสืบทอด และเผยแพร่ละครเท่งตึกของจังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อเป็นหลักฐานในการนำไปใช้การศึกษา และขยายผลต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. “เท่งตึก” เป็นชื่อที่ชาวจังหวัดจันทบุรี เรียกการแสดงละครชาตรี โดยคำว่า “เท่ง” นำมาจากเสียงของโหม และคำว่า “ตึก” มาจากเสียงของกลองตึก
2. “เท่งกรู้ก” เป็นภาษาท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี ที่เรียกเพี้ยนมาจากเท่งตึก ซึ่งจะเรียกละครชนิดนี้ว่า “ละครเท่งตึก” หรือ “ละครเท่งกรู้ก” ก็ได้ แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า “ละครเท่งตึก”
3. “ท่าควักกะปิ” หมายถึง มือซ้ายตั้งวงอีกมือขวาจับคว่ำระดับอก คลายมือสลับกันตามจังหวะ
4. “ท่าพายเรือ” หมายถึง มือทั้งสองยกแขนไปด้านข้างลำตัวแขนตั้งระดับไหล่ มือซ้ายตั้งมือ มือขวาหงายมือปลายนิ้วดกกลงล่าง ในขณะที่รำจะใช้วิธีสลับแขนตามจังหวะ
5. “ท่ามัจฉาเล่นน้ำ” หมายถึง มือซ้ายตั้งวงระดับชายพก มือขวายกแขนไปด้านข้างลำตัวแขนตั้งระดับไหล่ ปลายมือแทงลงด้านล่าง ในขณะที่รำจะใช้วิธีส่ายมือสลับกันขึ้น-ลง ตามจังหวะ